

Cyngor Sir Ddinbych

Adolygiad Fformiwla Ariannu Ysgolion Sir
Ddinbych ar gyfer Ysgolion Prif Ffrwd ac
Ysgolion Arbennig

2012-13

CYNGOR

Sir Ddinbych

Denbighshire

COUNTY COUNCIL

I'w ddosbarthu i'r canlynol:

- *Penaethiaid Ysgolion Cynradd, Uwchradd ac Arbennig*
- *Rheolwyr Busnes a Chyllid Ysgolion*
- *Cadeiryddion Cymdeithasau Llywodraethwyr*
- *Cyd-Bwyllgor Ymgynghorol Dysgu Gydol Oes*
-

Dylid ebostio unrhyw ohebiaeth at carly.wilson@sirddinbych.gov.uk

1. CYFLWYNIAD

Mae Fformiwla Ariannu bresennol Sir Ddinbych wedi bodoli ers 1990, a thra cafwyd rhai adolygiadau a newidiadau bychain, nid yw wedi cael adolygiad sylfaenol o'i phwrpas craidd a'i chyd-destun. Mae'r fformiwla bresennol yn adlewyrchu polisïau addysgol ac adnoddau ar y pryd, ond rydym nawr mewn sefyllfa lle mae llawer o ysgolion wedi eu had-drefnu, lle bu cynnydd arwyddocaol mewn trefniadau dirprwyo cyllid, a symudwyd y cyfrifoldeb am reolaeth ariannol oddi wrth yr Awdurdod Lleol a mwy o ganolbwyntio ar y rôl gomisiynu yn yr ysgolion. Y ffactorau hyn yw'r rhai sy'n ein gyrru i ystyried creu fformiwla newydd i ariannu ein hysgolion.

Mae'r Awdurdod Lleol eisoes wedi croesawu'r syniad o ddirprwyo ac wedi gweithio'n galed i gynyddu cyllid mewn ysgolion, ond cydnabuwyd nad yw'r fformiwla yn addas i'r pwrpas ac nid yw'n cyd-fynd â'r lefel hon o ymreolaeth. Nid oes rhesymeg addysgol iddi ac nid yw bellach yn cwrdd â chostau ac anghenion presennol ysgolion yr 21ain ganrif.

Cytunwyd llunio fformiwla newydd sy'n dileu natur gymhleth y broses a gwneud y mecanwaith ariannu yn gwbl agored, gan ganiatáu i ysgolion ymgymryd â gwaith cynllunio cadarnhach a mwy amserol yn y tymor canol. Rydym yn awyddus i ddefnyddio'r cyfle hwn fel dull i wella amlygrwydd mecanweithiau ariannu, trwy roddi dyraniadau teg a fydd yn grymuso ysgolion i gymryd penderfyniadau cytbwys ynglŷn â darparu addysg yn y tymor hirach. Mae hefyd yn bwysig bod yr adolygiad hwn yn cofleidio rhaglen ysgolion yr 21ain Ganrif ac yn cefnogi'r fframwaith ar gyfer moderneiddio ac ad-drefnu ysgolion.

Dros y 2 flynedd ddiwethaf, gwnaed llawer o waith trwy'r Fforwm Cyllidebau Ysgolion, y Rhwydwaith Busnes a Chyllid Ysgolion a thrwy Grŵp Cyllid Cenedlaethol ADEW i ystyried lefelau dirprwyo a'r fethodoleg ariannu mewn ysgolion. Mae hyn wedi codi nifer o faterion sy'n effeithio ysgolion a'r Awdurdod Lleol, ond mae hefyd wedi rhoi sbardun a ddefnyddiwyd fel llwyfan ar gyfer yr adolygiad. Byddwch yn ymwbodol bod gweithredu prosiect Cynyddu Capasiti mewn Ysgolion yn ddiweddar yn rhan o'r blociau adeiladu i gefnogi ysgolion o ran cynnal sadrwydd ariannol hirdymor, ac ail-ganolbwyntio amser ac arbenigedd y Pennaeth ar agweddau dysgu ac addysgu rhedeg ysgol. Bydd yr adnodd hwn yn amhrisiadwy i ysgolion yn y broses hon.

Mae'r Gwasanaeth Addysg wedi defnyddio'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod y cyfnod hwn i baratoi cynllun amlinell o sut beth fyddai fformiwla effeithiol. Y bwriad yw annog ysgolion i ffwrdd o'r syniad "faint o arian ydych chi wedi ei roddi i ni i ariannu hyn" i feddwl "sut medrwn ddefnyddio ein hadnoddau yn y modd gorau i gefnogi anghenion ein hysgol i'r dyfodol". Mae hyn yn dangos ein hymrwymiad i roddi grym i ysgolion i gymryd penderfyniadau ac i reoli eu cynlluniau ariannol o fewn eu blaenoriaethau eu hunain.

Bydd trefniadau ariannu dirprwyedig ar gyfer ysgolion, gydag eithriadau mewn perthynas â chyllid grant, yn rhoi un cyllideb gyfan i ysgolion. Bydd Llywodraethwyr a Phenaeithiaid wedyn yn cael rhyddid a hyblygrwydd rhwydd, o fewn y dyraniad cyfan hwn, i ddewis sut i ddefnyddio'r adnoddau hynny yn eu hysgolion eu hunain. Bydd model Cynyddu Capasiti mewn Ysgolion yn cefnogi ysgolion o ran gwneud hyn.

Mae'n bwysig iawn bod egwyddorion craidd yr adolygiad hwn yn aros flaenaf yn ein meddyliau, er mwyn caniatáu i ni gyflawni hyn o fewn yr amserlen angenrheidiol. Mae'r rhain fel a ganlyn:

- **Tegwch** – rydym eisiau i'r holl randdeiliaid ddeall a derbyn y fformiwla i sicrhau ei bod yn parhau i fod yn deg a darparu'r canlyniadau dymunol i blant a phobl ifanc
- **Symlder** – rydym eisiau i'r fformiwla rymuso ysgolion, iddynt gynllunio eu cyllidebau yn briodol gyda fformiwla hawdd ei defnyddio nad yw'n rhoi dibyniaeth drom ar yr angen am wybodaeth a ddarperir gan yr Awdurdod Lleol
- **Hyblygrwydd** – rydym eisiau i'r fformiwla ymateb i ffactorau mewnol ac allanol fel bod yr arian yn medru gweithio'n hyblyg heb fod angen cael newidiadau sylfaenol pan fo'r sbardunau allweddol neu'r blaenoriaethau'n newid
- **Sadrwydd a Chynaliadwyedd** – rydym eisiau i'r fformiwla gefnogi ysgolion o ran cynnal sadrwydd ariannol trwy roddi iddynt llwyfan ar gyfer cynllunio effeithiol a rheoli cyllidebau'n gadarn

Bydd y broses yn cynnwys 3 chyfnod:

1. Cyfathrebu – cyfathrebu gyda rhanddeiliaid ar yr adolygiad i ddod ac amlinellu'r fframwaith a fydd yn ffurfio sylfaen y fformiwla newydd (Mehefin 2012)

2. Ymgynghori – ymgynghori â rhanddeiliaid ar sut allai'r fformiwla fanwl gael ei llunio ac ymgymryd â gwaith modelu ariannol i amlinellu'r newidiadau (Gorffennaf 2012 – Hydref 2012)

3. Adolygu– adolygiad ar ôl gweithredu'r fformiwla newydd (Medi 2013+)

Yng Nghyfnod 1, gofynnir i rhanddeiliaid ddeall fframwaith y fformiwla newydd; yng Nghyfnod 2 byddant yn medru adolygu effaith y newidiadau ar gyllideb yr ysgol unigol a rhoi adborth o fewn yr amserlen ymgynghori.

2. YSTYRIAETHAU

Mae gofyn i'r holl Awdurdodau Lleol yng Nghymru gyflawni targed dirprwyo lleiaf o 80% erbyn 2012-13 ac 85% erbyn 2014-15. Rhaid ystyried goblygiadau hyn yng nghyd-destun yr adolygiad hwn ac mae angen llunio'r newidiadau yn y fformiwla mewn modd fel y medrent weithio'n hyblyg pan fydd cynnydd/newidiadau mewn dirprwyaeth yn y dyfodol.

Mae'r cwantwm cyfan bob amser yn aros yr un fath (oni fo twf ychwanegol wedi ei ychwanegu i'r cwantwm bob blwyddyn) felly mae pa bynnag elfennau a ychwanegir neu a ddi-ddymir o'r fformiwla yn symud arian o gwmpas o fewn y cyfanswm arian sydd ar gael. Felly, os ydych yn cynyddu cyllid mewn un elfen, mae'n lleihau'r swm mewn un arall. Dylai'r ysgolion gofio, fodd bynnag, bod Gweinidog Addysg Cymru yn 2011-12 wedi gorfodi addewid ariannu leiaf a bennodd bod yn rhaid i bob Awdurdod Lleol gwrdd â gwarant ariannu 3 blynedd i ysgolion a fyddai'n gweld y cwantwm cyfan a ddirprwyir yn cynyddu – 0.33%, 1.58% a 2.05% yn 2011-12, 2012-13 a 2013-14 yn eu tro. Golyga hyn y bydd y gronfa gyfan yn cael ei haddasu o fewn y canllawiau hynny o fewn y blynyddoedd hynny.

Mae gofyn cenedlaethol i ysgolion symud tuag at fwy o waith clwstwr, a bydd ymarferoldeb alinio cyllid yn y modd hwn hefyd yn cael ei ystyried fel rhan o'r adolygiad.

Nid yw Sir Ddinbych ar hyn o bryd yn gorfodi polisi o grafangu yn ôl balansau dros ben. Mae'r polisi i'w adolygu ar ôl gweithredu'r fformiwla newydd, a erbyn hynny dylem fod mewn sefyllfa i fod â hyder yn nhegwch y system ariannu.

Rhaid i'r ffactorau a ddefnyddir yn y fformiwla fod yn gyson â gofynion [Rheoliadau Cyllido Ysgolion \(Cymru\) 2010](#). Dylid talu sylw penodol i reoliad 23 sy'n gofyn am ddirprwyo 70% o'r Gyllideb Ysgol Unigol ar sail fesul disgybl.

3. FFORMIWLA BRESENNOL

Mae gan ysgolion gyfle i ymglyfarwyddo gyda methodoleg gyllido bresennol Sir Ddinbych fel y dangosir yn [Atodiad 1](#), er mwyn deall cyd-destun y fformiwla bresennol. Mae'n bwysig nodi bod y fethodoleg hon yn hanesyddol ac mewn rhai achosion efallai na fydd yn debyg o gwbl i realiti costau bywyd ysgol. Y bwriad yw ei fod yn ddull o gefnogi ysgolion o ran deall beth sy'n bodoli ar hyn o bryd, a fydd wedyn yn cefnogi'r newid trosodd i fformiwla ariannu newydd a mwy effeithiol. Nid yw'n gyfle i wneud sylwadau ar fethiannau'r system flaenorol na'r goblygiadau i ysgolion a allai fod wedi bod dan newidiadau 'r fformiwla flaenorol.

4. FFORMIWLA NEWYDD

Bydd y broses adolygu yn canolbwyntio ar 2 brif faes:

- 1) Cyfuno'r fformiwlâu prif ffrwd unigol presennol ar gyfer Ysgolion Cynradd, Uwchradd ac Arbennig yn un fformiwla prif ffrwd;
- 2) Lleihau nifer yr elfennau sy'n bodoli o fewn y fformiwla i nifer fechan o "Elfennau Gweithgaredd Strategol" a fydd wedyn yn canolbwyntio mwy ar "Sbardunau Cost Gweithgaredd" yn hytrach na chostau gwirioneddol.

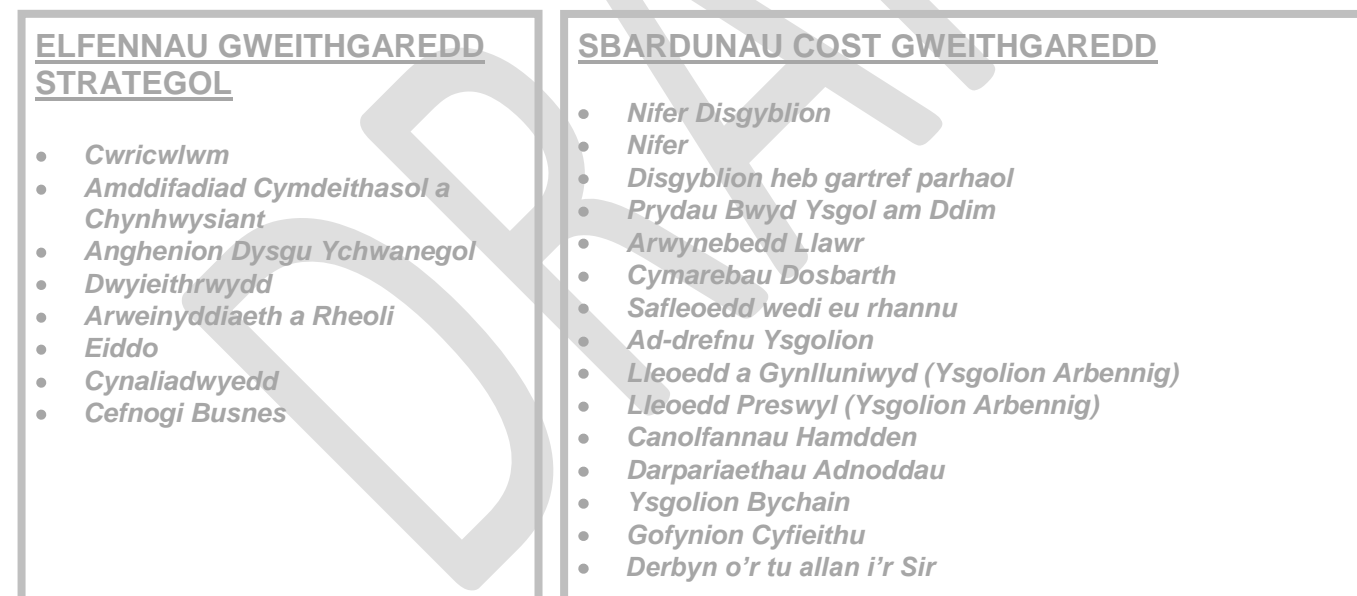
Nodir yn Adran 5 yr amserlen ar gyfer cwblhau hyn ac mae'n bwysig bod rhanddeiliaid yn canolbwyntio ar egwyddorion craidd yr adolygiad hwn yn hytrach na'r effaith ar ysgolion unigol. Bydd trefniadau trosiannol i amddiffyn ysgolion lle bydd newidiadau arwyddocaol yn digwydd, ond nid pwrpas yr adolygiad yw cael rhai yn ennill a rhai yn colli, ond yn hytrach creu trylowder, unffurfiaeth a thegwch ariannu.

Bydd y fformiwla newydd yn cynnwys Elfennau Gweithgaredd Strategol a Sbardunau Cost Gweithgaredd, fel y nodir yn narlun (1) isod. Gofynnir i'r rhanddeiliaid ymgyswddo â'r fframwaith hwn er mwyn deall cyd-destun y fformiwla newydd. Mae darlun 2 yn rhoi manylion sut allai'r Elfennau Gweithgaredd Strategol a'r Sbardunau Cost Gweithgaredd edrych.

Darlun (1)

Darlun (2)

Nid yw'r Elfennau Gweithgaredd Strategol yn debygol o newid o bryd i'w gilydd, ond dylid adolygu'r Sbardunwyr Cost Gweithgaredd bob blwyddyn i sicrhau eu bod yn parhau i gefnogi'r Elfennau Gweithgaredd Strategol.

Trwy drefnu'r fframwaith fel hyn, mae'n diwallu pwrpas cadw'r fformiwla yn hyblyg ac yn syml, tra'n rhoi sicrwydd ei fod wedi ei alinio ag anghenion y disgybl.

Mae'n bwysig bod rhanddeiliaid yn canolbwyntio ar y canlyniadau allweddol y mae'r ffactorau hyn i'w cyflawni yn hytrach na'r colledion neu'r enillion mewn perthynas â chyllideb ysgol unigol.

5. TREFNIADAU TROSIANNOL

Y bwriad yw bod y fformiwla newydd yn dod i rym ar 1af Ebrill 2013 gyda gwarant amddiffyniad 2 flynedd ar gyfer yr ysgolion hynny sydd wedi eu heffeithio'n niweidiol gan y newidiadau. Byddwn yn parhau i gefnogi'r ysgolion hynny lle bynnag y bo modd trwy'r cyfnod trosiannol.

6. AMSERLEN AR GYFER YMGYNGHORI AC ADOLYGU

Gweithgaredd	Dyddiad Targed	Sylwadau
Dogfen electronig i'w dosbarthu i'r holl randdeiliaid: Byd-bwyllgor Ymgynghorol, Penaethiaid, Rheolwyr Busnes a Chyllid, Cadeiryddion Llywodraethwyr	1af Mehefin 2012	Cyfnod1 yr adolygiad
Trafod fframwaith amlinell gyda Chadeirydd Fforwm Llywodraethwyr	Mehefin 14eg 2012	
Trafod fframwaith amlinell gyda'r Fforwm Cyllidebau Ysgolion	Mehefin 25ain 2012	
Trafod fframwaith amlinell gyda'r Rhwydwaith Busnes a Chyllid Ysgolion	Mehefin 25ain 2012	
Trafod fframwaith amlinell gyda'r Cyd-bwyllgor Ymgynghorol	Gorffennaf 4ydd 2012	
Gwaith modelu ariannol manwl ar y fformiwla arfaethedig mewn partneriaeth â Rheolwyr Cyllid Ysgolion	Mehefin – Awst 2012	
Dogfen ymgynghorol derfynol (gan gynnwys gwaith modelu ariannol manwl) i'w dosbarthu i'r holl randdeiliaid	Medi 1af 2012	
Trafod y cynigion gyda'r Pwyllgor Craffu	Medi 6ed 2012	
Trafod cynigion gyda'r Fforwm Cyllidebau Ysgolion	Medi 12fed 2012	
Trafod cynigion gyda'r Rhwydwaith Busnes a Chyllid	Medi 25ain 2012	
Trafod cynigion gyda Chadeirydd Fforwm y Llywodraethwyr	I'w gadarnhau, Medi 2012	
Trafod cynigion gyda'r Cyd-Bwyllgor Ymgynghorol	Medi 26ain 2012	
Diwedd y cyfnod ymgynghorol	Hydref 5ed 2012	
Paratoi Dogfen Fformiwla derfynol	Hydref 5ed – 23ain 2012	

Trafod y Ddogfen Fformiwla derfynol gyda'r Rhwydwaith Busnes a Chyllid	Hydref 23ain 2012	
Rheolwyr Cyllid i drafod effaith newidiadau gyda Phenaethiaid a'r Pwyllgor Cyllid cyn cyfarfod y Fforwm Cyllidebau Ysgolion ar 7fed Tachwedd	Hydref 23ain 2012	
Trafod y Ddogfen Fformiwla derfynol gyda'r Fforwm Cyllidebau Ysgolion	Tachwedd 7fed 2012	
Cyllid Addysg i weithio tuag at gwblhau cyllidebau dangosol 2013-14	Tachwedd 1af 2012 – Ionawr 31ain 2013	
Gofyn i'r Cabinet gymeradwyo gweithredu'r fformiwla newydd	Rhagfyr 18fed 2012	
Dogfen Fformiwla derfynol i'w hanfon at holl Randdeiliaid	Rhagfyr 30ain 2012	
Dyraniadau Fformiwla Dangosol Terfynol ar gyfer 2013-14 i'w rhyddhau i ysgolion	Ionawr 31ain 2013	